

Ягунов В. В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри суспільних наук НУОУ імені Івана Черняхівського України;
Бекірова А. Р., кандидат педагогічних наук, доцент, Інститут ПТО НАПН України.

ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК ПРОВІДНИЙ НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Педагогічне проектування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів у процесі їх професійної підготовки як провідний напрям діяльності педагогів вищої школи. Проаналізовано й уточнено педагогічні категорії «проектування», «педагогічне проектування», визначено сутність поняття «педагогічне проектування», обґрунтовано необхідність проектування формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів у педагогічній діяльності науково-педагогічних працівників, що зумовлена низкою причин, а також виділено предмет такого педагогічного проектування в ВНЗ.

Ключові слова: проектування, педагогічне проектування, завдання, науково-педагогічний працівник, учитель початкових класів.

Педагогическое проектирование в статье проанализировано и обосновано как ведущий вид профессионально-педагогической деятельности научно-педагогических работников ВУЗов. Проанализировано и уточнено педагогические категории «проектирование», «педагогическое проектирование» и определено сущность понятия «педагогическое проектирование», обосновано необходимость педагогической деятельности педагогических работников ПТУЗ, что вызвано рядом причин, а также выделено предметы педагогического проектирования в ПТУЗ.

Ключевые слова: проектирование; педагогическое проектирование; задания; научно-педагогический работник; учитель начальных классов.

Актуальність дослідження. Здатність проектувати навчально-виховний процес і здійснювати проектувальну діяльність у педагогічній діяльності педагогів ВНЗ має свою специфіку, яка зумовлена багатьма особливостями їх діяльності взагалі та професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів, зокрема. Сучасна система вищої педагогічної освіти перебуває в стані постійного реформування та модернізації, тому й їх професійна підготовка потребує наукового проектування, особливо у напрямі формування їх професійної суб'єктності як педагогів системи початкової освіти. Суттєву допомогу на цьому етапі педагогам може надати їх проектувальна культура як сукупність проектувальних знань, навичок, умінь, здатностей, а також індивідуальний досвід проектувальної діяльності. При цьому їх проектувальні вміння являються безпосереднім компонентом системи педагогічних здатностей, оволодівши якими, вони здатні конструювати певні педагогічні структури, системно практично мислити, широко орієнтуватися в питаннях майбутньої професійної діяльності своїх випускників, організувати їх підготовку на засадах педагогічного проектування.

Поняття «проектування» прийшла до педагогіки з технічних наук та означає створення прогностичного образу об'єкта, який має бути створений у матеріальному вигляді. У науковій літературі воно визначається як аналог планування або ж моделювання і має такі ознаки: порядок або послідовність здійснення певних дій; задум і спосіб його реалізації; підхід до розв'язання певної проблеми, спосіб її розгляду. Ці суперечності між різними розуміннями змісту проектування свідчать про недостатню розробленість проблеми педагогічного проектування у науковій науці. При цьому проектування в різних освітніх системах має свою специфіку, які також слід враховувати в своїй педагогічній діяльності науково-педагогічним працівникам ВНЗ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основоположником проектування в педагогіці по праву вважається А. Макаренко, який прагнув позбавити навчально-виховний процес стихійності, віддаючи перевагу продуманості дій, їхній послідовності, зорієнтованості на вихованця [9]. Він виокремив методологічну функцію педагогіки як науки, яка передбачає

створення наукових проектів особистості, і функцію педагогів-практиків, яка передбачає складання та реалізацію програм виховання для кожного члена колективу на основі загального проекту та з урахуванням індивідуальних особливостей кожної особистості. Автором першої книги, присвяченої проблемі педагогічного проектування, є В. Беспалько («Слагаемые педагогической технологии», 1989 р.). У 60-х і 90-х роках ХХ ст. почалися достатньо активні наукові пошуки щодо цієї проблеми. Завдяки М. Алексєєву, О. Анісімову, В. Безруковій, О. Беловій, В. Беспальку, Т. Дмитренко, В. Загвязинському, В. Караковському, Г. Кириловій, О. Коваленко, І. Комогорцевій, В. Краєвському, Ю. Кулюткіну, М. Лазарєву, Б. Лихачову, М. Поташнику, А. Сохору, Г. Сухобській, Н. Талізіній та іншим науковцям розв'язані теоретичні й практичні проблеми проектування педагогічних об'єктів, розроблено теоретичні основи педагогічного проектування, визначено його роль в діяльності педагога.

Методологічні засади проектування досліджувалися М. Азимовим, В. Гаспарським, Ю. Громико, С. Кримським, Г. Щедровицьким та ін., загальнотеоретичні аспекти проектування в освітній галузі обґрунтовували В. Безрукова, В. Беспалько, Н. Брюханова, В. Гінецинський, В. Докучаєва, О. Заїр-Бек, В. Монахов О. Новиков та ін., технології проектування різних аспектів організації навчально-виховного процесу у ВНЗ – Н. Барінов, Н. Сургаєв, В. Стрельников та ін., різноманітні аспекти педагогічного проектування – В. Беспалько, Б. Бітінас, В. Слободчиков, В. Шадриков та ін. Проблему формування проектувальних умінь у майбутніх педагогів представлено у наукових працях О. Абдулліної, Н. Брюханової, Ф. Гоноболіна, І. Коновальчука, Н. Кузьміної, Є. Литвиновського та ін.

Узагальнення і систематизація наукових праць вищезазначених та інших науковців показало, що з розвитком суспільства, модернізацією освіти так само потребує уточнення зміст і провідні положення теорії педагогічного проектування. Одним з таких проблемних питань, яке ще недостатньо досліджено і не має однозначного розуміння, є сутність і

зміст проектування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів як провідний напрям діяльності педагогів вищої школи.

Мета статті полягає в обґрунтуванні педагогічного проектування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів як провідний напрям діяльності педагогів вищої школи.

Виклад основного дослідницького матеріалу. Значне місце проектувальним умінням педагогів відведено в наукових дослідженнях останніх років. Наприклад, Н. Брюханова системно досліджує різні аспекти проектування в діяльності майбутніх інженерів-педагогів. Зокрема, такі: методика проектування дидактичного матеріалу у ході професійної підготовки майбутніх викладачів технічних дисциплін; теорія і методика проектування системи педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів [3]. Вона слушно наголошує, що інженер-педагог має вдосконалювати зміст освіти шляхом проектування дидактичного матеріалу, для чого у них мають бути сформовані проектувальні уміння.

Проект у педагогіці – це, на нашу думку, прообраз навчально-виховного процесу, де суб'єктом виступає педагог як проектувальник, і безумовно має бути об'єкт, вивченню якого, наприклад, присвячено певний навчальний предмет [14-16]. У останньому випадку мова йде про метод навчання, який має назву «метод проектів», де суб'єктами виступають педагог і ті, хто вчиться. Метод проектів не є чимось зовсім новим. Він у професійній освіті сприяє забезпеченню професійної спрямованості навчального матеріалу та методики його вивчення, формуванню теоретичних і практичних умінь і здатностей аналізувати різноманітні ситуації, виробленню варіантів оптимальних рішень і доведенню їхньої ефективності.

Діапазон педагогічного проектування достатньо широкий, оскільки педагогічна діяльність «...вимагає високої творчості, а отже, і таких якостей, як зацікавленість, розвинуте уявлення, волю і емоційне ставлення до життя, високу особисту майстерність» [2, с. 134]. У зв'язку з цим евентуально предметами такого проектування у ВНЗ можуть бути:

– навчально-виховний процес та його складові у ВНЗ: «...на відміну від інстинктивної біологічної програми діяльності тварин, діяльність людини спрямована здатністю психіки створити ідеальні моделі, які будуть реалізовані в практичній діяльності. Необхідність створення таких моделей і призвела до формування могутнього механізму – уяви, здатного перетворювати дійсність ідеально, створюючи найрізноманітніші типи модельних конструкцій» [7, с. 161];

– траєкторії особистісного та професійного розвитку та становлення як самих педагогів, так і майбутніх фахівців, у нашому випадку – учителів початкових класів: «Добре в людині завжди доводиться проектувати і педагог зобов'язаний це робити» [9, с. 134], – слушно наголошував *А. Макаренко*;

– основні суб'єктні характеристики майбутнього учителя початкових класів та створення умов для їх різноманітного вияву і формування як суб'єктів педагогічної діяльності: «...цілі нашої роботи мають бути виражені у реальних якостях людей, які вийдуть із наших педагогічних рук... Проектування особистості, як продукту виховання, має вироблятися на підґрунті замовлення суспільства» [18, с. 204];

– професійна суб'єктність самих педагогів і створення оптимальних умов для творчої її самоактуалізації у педагогічній діяльності як її суб'єктів: «цінність особистості вихователя... в її унікальності, не схожості, здатності додати нову якість у процес виховання... Гуманістична концепція виховання передбачає цілісність особистості вихователя, неприпустимість її відчуження від власної праці» [8, с. 11];

– конструювання педагогами власної діяльності та проектування діяльності студентів, педагогічного колективу в цілому; проектування, на думку *О. Дубасенюк*, «...виконує роль провідного регулятора всієї системи дій педагога протягом всього періоду його діяльності. ...діяльність педагога має випереджальний характер і виступає у двох формах – передбачення (прогнозування, антиципації) і цілепокладання, що дає можливість керувати процесом в умовах динамічного середовища» [6, с. 79];

– проекти проведення дидактичних та інших заходів: «Подальший процес

цілеутворення, розгортання його в систему виховних задач відбувається під час конкретизації плану – конструювання діяльності, відбору раціонального змісту і засобів досягнення поставленої мети» [6, с. 79];

– оптимальні форми, методи, напрями і відповідні засоби подолання життєвих і професійних криз: «багаторічне виконання однієї й тієї же професійної діяльності приводить до появи професійної втомленості, збіднінню репертуару способів виконання діяльності, втраті професійних умінь і навичок, зниженню працездатності. ...на стадії професіоналізації відбувається розвиток професійних деструкцій. Професійна деструкція – це зміни структури професійної діяльності особистості, що поступово накопичуються та негативно відбиваються на продуктивності праці і взаємодії з іншими учасниками цього процесу, а також на розвитку самої особистості» [7, с. 149] та ін.

Усе це свідчить про те, що проектування педагогічної системи в ВНЗ та її окремих складових, у тому числі і формування професійної суб'єктності випускників є одним із найважливіших видів педагогічної діяльності педагогів. *С. Гончаренко* слушно зазначав, що «провідним видом діяльності згідно з природою людини виступає перетворююча (проектувальна і практична) діяльність» [4, с. 87]. Також результати дослідження *Т. Мишковської* підтверджують, що воно є таким видом діяльності викладача, який має дуже сильні зв'язки з іншими видами його діяльності та визначає її ефективність [10, с. 55].

Необхідність педагогічного проектування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів як провідний напрям діяльності педагогів вищої школи зумовлена низкою причин.

1. Актуальністю проблеми підняття ефективності всього педагогічного процесу щодо професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів шляхом її проектування: «У самій своїй основі педагогічна праця стоїть близько до наукового дослідження. Ця близька спорідненість полягає передусім в аналізі фактів і необхідності передбачення...» [13, с. 472-473].

2. Необхідністю поступового переходу на гуманістичну парадигму професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів, що визначає смислове та ціннісне підґрунтя педагогічної діяльності педагогів ВНЗ: «власне педагогічна дія – це пробудження та непомітне «впрошування» суб'єктності в іншій людині» [12, с. 9].

3. Ствердженням нового продукту навчально-виховного процесу – майбутнього суб'єкта педагогічної діяльності – учителя початкових класів, оскільки, на думку Г. Балла, педагог-гуманіст своєї позиції учневі не нав'язує: адже він не тільки любить його, а й поважає. Ця повага втілюється, зокрема, в наступному: у шануванні особистої гідності учня; у врахуванні його уподобань і бажань при визначенні або конкретизації цілей навчання і способів їх досягнення; у цілком серйозному ставленні до його думок [1].

Отже, проектування щодо формування професійної суб'єктності учителів початкових класів – це важливий компонент педагогічної діяльності педагогів ВНЗ, який включає педагогічні дії, що ґрунтуються на усвідомленні мети діяльності, способів, прийомів, методів і форм її здійснення. Такі дії дозволяють зводити у єдину систему всі нюанси цього процесу, чітко визначивши їх причинно-наслідкову залежність, у т.ч. і формування професійної суб'єктності учителів. Це науковий підхід до організації діяльності педагогів і в цілому педагогічного колективу ВНЗ; перехід від інтуїтивного рішення педагогічних завдань до логічно виваженого; переведення уваги педагогів із зовнішнього чинника – «що робити», на внутрішній – «як це робити», «як формувати професійну суб'єктність вчителя початкових класів».

Проектування у педагогіці пройшло довгий і тернистий шлях свого визнання, аналіз якого вимагає окремого дослідження фахівців з історії педагогіки. Довгий час «проектування» у педагогіці розглядалось у межах технічного знання. Це означало створення випереджувальної проєкції того, що буде зроблено в майбутньому. Хоча спроби поширення його на весь педагогічний процес здійснювались здавна. Так *А. Макаренко* визначав виховний процес як особливим образом організоване «педагогічне виробництво». Причинами недосконалості цього виробництва він

вважав, по-перше, відсутність найважливіших його відділів: технологічного процесу, обліку операцій, конструкторської роботи, нормування, контролю, допуску та бракування; по-друге «побудову виховного процесу відповідно логіки моральної проповіді...» [12, с. 134].

Основними напрямками вдосконалення виховного процесу *А. Макаренко* вважав розроблення «педагогічної техніки», «техніки створення нової людини», «техніки дисципліни», «техніки розмови педагога з вихованцем», «техніки самоуправління», «техніки покарання», які належать, на нашу думку, до окремих перспективних технологій проектування різноманітних педагогічних об'єктів в системі педагогічної освіти. Проектування є складною, за своєю суттю, комплексною і міждисциплінарною проблемою, має різні види та прояви, а також «...є таким видом діяльності педагога, від якого залежить її продуктивність, суб'єктність як самого викладача, так і учнів» [16, с. 171]. Відповідно, методи і принципи розв'язання проблеми педагогічного проектування знаходяться в області міжпредметного знання.

Це – динамічний процес, що відбувається у часовій і предметній площині, сполучною ланкою між якими є мета проєкту, реально доступні ресурси та організаційні заходи. *В. Василевський* і *В. Гура* наголошують на тому, що проектування педагогічних цілей представляє собою одну із дуже складних педагогічних проблем. Сформульована мета, на їх думку, є провідним системоутворювальним елементом педагогічної системи. А своєрідність вимог педагогічної науки полягає в тому, що вже недостатньо сформулювати мету у вигляді гасла, а мета має бути не тільки ясною, але й технологічною [6].

Об'єктом проектування виступає, на нашу думку, певна педагогічна конструкція, а в нашому випадку – майбутній учитель початкових класів і його професійна суб'єктність.

Таким чином, проектування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів – це інтелектуальна за своїм характером діяльність педагогів, основне призначення якої полягає в передбаченні, прогнозуванні,

Питання педагогіки

оцінюванні результатів реалізації конкретних педагогічних задумів щодо професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів, шлях створення спеціальних інтелектуальних засобів розв'язання цієї педагогічної проблеми шляхом застосування відповідних проектів нових технологій, засобів, систем педагогічної діяльності суб'єктів педагогічного процесу у ВНЗ.

Отже, педагогічне проектування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів – це створення конкретного образу майбутнього щодо учителів початкових класів – професійної суб'єктності, конкретних аспектів її формування шляхом розроблених педагогічних програм реалізації педагогічних функцій педагогами ВНЗ. Його зміст передбачає:

– створення проекту щодо професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових

класів – це попередня мисленнева діяльність педагогів щодо організації своєї педагогічної діяльності та навчальної діяльності студентів щодо формування їх професійної суб'єктності;

– характерними його властивостями є ідеальний характер дій і його спрямованість на утворення у майбутньому у навчально-виховному процесі ВНЗ – професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів;

– педагогічне проектування пов'язано з проблемною організацією теоретичного та практичного мислення педагогів і студентів, а також їх взаємопов'язаної «суб'єкт-суб'єктної діяльності» [17];

– у педагогічному проектуванні щодо формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів педагог може творчо використовувати різні її моделі, які представлені у табл. 1.

Таблиця 1

Основні моделі педагогічного проектування

Автори	Основні складові моделі
В.В. Серіков	1) розроблення замислу; 2) діагностичне завдання цілі; 3) визначення складу та умов, що ведуть до новоутворення; 4) узагальнена характеристика педагогічних ситуацій; 5) динамічне структурування процесу; 6) знаходження педагогічних засобів; 7) обмірковування варіантів поведінки викладача; 8) діагностика результатів;
Є.С. Заір-Бек	1) визначення замислу; 2) ескіз проекту; 3) розроблення моделей дій; 4) планування реальних стратегій на рівні організаційних завдань і виконання умов їх реалізації; 5) організація зворотного зв'язку, оцінювання процесу освіти; 6) оцінювання результатів та їх аналіз; 7) оформлення документації; 8) захист, доповідь, повідомлення, публікація;
В.М. Монахов	1) професійне розуміння щодо розроблення педагогічного замислу та моделювання розподілу та включення ресурсів; 2) аналіз утруднень у проекті як дидактична проблема у зв'язку з отриманням кінцевого результату; аналіз утруднень і формування відповідного робочого поля (арена дії нового інструментарію педагога) та його професійної компетентності; 3) оформлення продуктивної програми проєктувальної діяльності; 4) проектування системи контролю діяльності;
ОМ.Коберник	1) психолого-педагогічна діагностика вихідного стану об'єкта педагогічної діяльності; 2) соціально-психологічна діагностика психолого-педагогічної ситуації функціонування об'єкта; 3) визначення та обґрунтування педагогічних способів впливу на процес досягнення бажаного стану об'єкта з конкретизацією виховних завдань; 4) прогнозування динаміки активності об'єкта педагогічного управління та динаміки його змін, визначення етапів контрольної діагностики; 5) моделювання, планування й організація виховної діяльності об'єкта; 6) моніторинг динаміки активності об'єкта педагогічного управління; 7) поточне регулювання та корекція шляхів управління виховним процесом; 8) підсумкова діагностика рівня розвиненості об'єкта, співставлення його з прогнозованим, розробка проекту для нового етапу розвитку об'єкта.

Отже, аналіз змісту таблиці 1 показує, що між дослідниками маються певні розбіжності. Для їх усунення ми звернулися до наукових напрацювань О. Новикова [11] та ми вважаємо, що проєктувальна діяльність педагогів щодо формування професійної суб'єктності майбутніх

учителів початкових класів вміщує, як правило, такі стадії:

1) концептуальну, яка вміщує вияв, формулювання педагогічної проблеми – формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів;

Питання педагогіки

2) стадію моделювання, до якої входить побудова моделі проекту (образу майбутньої системи, у нашому випадку – професійна суб'єктність майбутніх учителів початкових класів та її формування в ВНЗ), її оптимізація та прийняття рішення щодо педагогічного проекту (як підпорядкованість етапів проектувальної діяльності);

3) конструювання системи – декомпозиція, агрегування, дослідження умов, побудова проектувальної програми ;

4) технологічної підготовки: підготовка робочих матеріалів для проектувальної діяльності – планів, програм, графіків, розкладів, методичних розробок, програмного забезпечення тощо.

Завданнями проектувальної діяльності педагогів щодо формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів є:

– розроблення впорядкованої структури збирання даних для оптимізації процесу прийняття педагогічного рішення щодо формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів на основі аналізу альтернативних варіантів, визначення черговості виконання навчальних і виховних заходів і вибору оптимальних для цього проекту технологій;

– чітке визначення організаційних, фінансових, технологічних, соціальних і екологічних проблем, що виникають на різних стадіях реалізації цього педагогічного проекту;

– сприяння компетентному ухваленню рішення щодо доцільності використання ресурсів для реалізації педагогічного проекту щодо професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів та її формування.

Висновок. Педагогічне проектування є провідним видом діяльності педагогів ВНЗ, має інтелектуальний характер, основне призначення якої полягає у дослідженні, передбаченні, прогнозуванні, оцінюванні ймовірних результатів, а також і наслідків реалізації проекту, а в нашому випадку – формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів, створенні спеціальних інтелектуальних засобів трансформації задумів через проекти нових педагогічних технологій, методик, систем діяльності суб'єктів навчально-виховного процесу для реалізації цього проекту.

Перспективними напрямками дослідження щодо педагогічного проектування є обґрунтування його принципів, форм, методів, об'єктів і засобів.

Список використаних джерел

1. Балл Г. О. Суспільна активність і психолого-педагогічні орієнтири / Г.О. Балл // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: Монографія / За заг. ред. І. А. Зязюна – К., 2000. – С. 134-157.
2. Безрукова В. С. Педагогика. Проективная педагогика: Учеб. пособие / В.С. Безрукова. – Екатеринбург: Деловая книга, 1996. – 344 с.
3. Брюханова Н. О. Основи педагогічного проектування в інженерно-педагогічній освіті : [монографія] / Н.О. Брюханова. – Х.: НТМТ, 2010. – 438 с.
4. Гончаренко С. У. Зміст загальної освіти і її гуманітаризація / С.У. Гончаренко // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: Монографія / За заг. ред. Зязюна І.А. – К., 2000. – С. 81-107.
5. Гура В. В. Роль педагогического проектирования при создании вузовской системы открытого образования [электронный ресурс] / В.В. Гура, В.В. Васильевский: материалы VIII Всероссийской научно-методической конференции «Телематика 2001» (18.06.2001-21.06.2001) – Режим доступа: http://www.ict.edu.ru/vconf/files/tm01_518.doc
6. Дубасенюк О. А. Основи теорії і практики професійної виховної діяльності / О.А. Дубасенюк. – Житомир: Житом. держ. пед. університет ім. І. Франка, 1995. – 187 с.
7. Каган М. С. Человеческая деятельность (Опыт системного анализа) / М. С. Каган. – М.: Политиздат, 1977. – 325 с.
8. Колесникова И. А. Теоретико-методологическая подготовка учителя к воспитательной работе в цикле педагогических дисциплин: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук / И.А. Колесникова. – Л., 1999. – 39 с.
9. Макаренко А. С. Твори: в 7 т. / А.С. Макаренко. – К.: Рад. школа, 1954. – Т. 5. – 484 с.
10. Мишковська Т. Д. Формування дослідницько-педагогічних умінь студентів в умовах модульної організації процесу навчання: Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Тернопільський держ. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 1999. – 200 с.

11. Новиков А. М. Методология образования / А. М. Новиков : монография : изд-е 2-е. – М. : Эгвес, 2006. – 488 с.
12. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии: Учеб. пособие / Г.К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 256 с.
13. Сухомлинський В. О. Сто порад учителів / В.О. Сухомлинський // Сухомлинський В.О. Вибр. твори: В 5 т. – К. : Рад. школа, 1976. – Т. 2. – С. 417-654.
14. Ягупов В. В. Педагогічне проектування як провідний вид професійної діяльності викладача ВВНЗ / В.В. Ягупов // Військова освіта : [зб. наук. пр. / голова ред. колегії Нещадим М.І.]. – 2003. – № 12. – С. 15-25.
15. Ягупов В. В. Педагогічне проектування у професійній діяльності викладача вищої військової школи / В.В. Ягупов // Військова освіта : [зб. наук. пр. / голова ред. колегії Нещадим М.І.]. – 2004. – № 13. – С. 3-11.
16. Ягупов В. В. Проектування у педагогічній діяльності викладачів професійно-технічної освіти // Проектирование образовательного пространства – современные ориентиры: Тезисы докладов I-ой Международной научно-практической конференции (г. Днепропетровск, 24-26 октября 2012 г.) / Институт ПТО НАПН України ; ГУЗ «МВПУ ПИТ». – Днепропетровск : ГУЗ «МВПУ ПИТ», 2012. – С. 169-172.
17. Ягупов В.В. Суб'єкт-суб'єктні взаємини в навчальному процесі / В.В. Ягупов // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного інституту ім. П.Д. Осипенко (Серія: Педагогічні науки) / [гол. ред. Гусев В.І.]. — Запоріжжя : ВПК “Запоріжжя”, 1999. — № 3-4. — С. 5-10.
18. Ясвин В.А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию / В.А. Ясвин. – М. , 2001. – 366 с.

References

1. Ball G. O. Suspil'na aktivnist' i psikhologo-pedagogichni orientiri / G.O. Ball // Neperervna profesiyna osvita: problemi, poshuki, perspektivi: Monografiya / Za zag. red. I. A. Zyazyuna – K., 2000. – S. 134-157.
2. Bezrukova B. C. Pedagogika. Proektivnaya pedagogika: Ucheb. posobie / B.C. Bezrukova. – Ekaterinburg: Delovaya kniga, 1996. – 344 s.
3. Bryukhanova N. O. Osnovi pedagogichnogo proektuvannya v inzhenerno-pedagogichniy osviti : 4monografiya] / N.O. Bryukhanova. – Kh.: NTMT, 2010. – 438 s.
4. Goncharenko S. U. Zmist zagal'noi osviti i ii gumanitarizatsiya / S.U. Goncharenko // Neperervna profesiyna osvita: problemi, poshuki, perspektivi: Monografiya / Za zag. red. Zyazyuna I.A. – K., 2000. – S. 81-107.
5. Gura V. V. Rol' pedagogicheskogo proektirovaniya pri sozdanii vuzovskoy sistemy otkrytogo obrazovaniya / V.V. Gura, V.V. Vasilovskiy: materialy VIII Vserossiyskoy nauchnometodicheskoy konferentsii «Telematika 2001» (18.06.2001-21.06.2001) http://www.ict.edu.ru/vconf/files/tm01_518.doc
6. Dubasenyuk O. A. Osnovi teorii i praktiki profesiynoi vikhovnoi diyal'nosti / O.A. Dubasenyuk. – Zhitomir: Zhitom. derzh. ped. universitet im. I. Franka, 1995. – 187 s.
7. Kagan M. S. Chelovecheskaya deyatelnost' (Opyt sistemnogo analiza) / M. S. Kagan. – M.: Politizdat, 1977. – 325 s.
8. Kolesnikova I. A. Teoretiko-metodologicheskaya podgotovka uchitelya k vospitatel'noy rabote v tsikle pedagogicheskikh distsiplin: Avto-ref... d-ra ped. nauk / I.A. Kolesnikova. – L., 1999. – 39 s.
9. Makarenko A. S. Tвори v 7 t. / A.S. Makarenko. – K.: Rad. shkola, 1954. – Т. 5. – 484 s.
10. Mishkovs'ka T. D. Formuvannya doslidnits'ko-pedagogichnikh umin' studentiv v umovakh modul'noi organizatsii protsesu navchannya: Dis... kand. ped. nauk: 13.00.01 / Ternopil's'kiy derzh. ped. un-t im. Volodimira Gnatyuka. – Ternopil', 1999. – 200 s.
11. Novikov A. M. Metodologiya obrazovaniya / A. M. Novikov : monografiya : izd-e 2-е. – М. : Egves, 2006. – 488 s.
12. Selevko G. K. Sovremennye obrazovatel'nye tekhnologii: Ucheb. posobie / G.K. Selevko. – М. : Narodnoe obrazovanie, 1998. – 256 s.
13. Sukhomlins'kiy V. O. Sto porad uchitelevi / V.O. Sukhomlins'kiy // Sukhomlins'kiy V.O. Vibr. tvoriv: V 5 t. – K. : Rad. shkola, 1976. – Т. 2. – S. 417-654.
14. Yagupov V. V. Pedagogichne proektuvannya yak providniy vid profesiynoi diyal'nosti vkladacha VVNZ / V.V. Yagupov // Viys'kova osvita : [zb. nauk. pr. / golova red. kolegii Neshchadim M.I.]. – 2003. – № 12. – S. 15-25.
15. Yagupov V. V. Pedagogichne proektuvannya u profesiyniy diyal'nosti vkladacha vishehoi viys'kovoï shkoli / V.V. Yagupov // Viys'kova osvita : [zb. nauk. pr. / golova red. kolegii Neshchadim M.I.]. – 2004. – № 13. – S. 3-11.
16. Yagupov V. V. Proektuvannya u pedagogichniy diyal'nosti vkladachiv profesiyno-tekhnichnoi osviti // Proektirovanie obrazovatel'nogo prostranstva – sovremennye orientiry: Tezisy dokladov I-oy

Mezhdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferentsii (g. Dnepropetrovsk, 24-26 oktyabrya 2012 g.) / Institut PTO NAPN Ukraïni ; GUZ «MVPU PIT». – Dnepropetrovsk : GUZ «MVPU PIT», 2012. – S. 169-172.

17. Yagupov V.V. Sub'ekt-sub'ektni vzaemini v navchal'nomu protsesi / V.V. Yagupov // Zbirnik naukovikh prats' Berdyans'kogo derzhavnogo pedagogichnogo institutu im. P.D. Osipenko (Seriya: Pedagogichni nauki) / [gol. red. Gusev V.I.]. — Zaporizhzhya : VPK “Zaporizhzhya”, 1999. — № 3-4. — S. 5-10.

18. Yasvin V.A. Obrazovatel'naya sreda: ot modelirovaniya k proektirovaniyu / V.A. Yasvin. – M. , 2001. – 366 s.

*Yagupov V. V., doctor of pedagogical sciences, professor
Bekirova A., Ph.D., assistant professor*

**INSTRUCTIONAL DESIGN OF PROFESSIONAL AGENCY OF FUTURE PRIMARY
EDUCATION TEACHERS AS A LEADING DIRECTION OF ACTIVITY OF HIGHER
EDUCATIONAL ESTABLISHMENT INSTRUCTORS**

Instructional design of professional agency of future primary education teachers in the course of their professional training as a leading direction of the activity of higher educational establishment instructors. The pedagogical categories of “designing” and “instructional design” are analyzed and specified and the essence of the concept “instructional design” is determined. The necessity of designing the formation of the professional agency of future primary education teachers in the pedagogical activity of pedagogical researchers is substantiated, which is determined by a number of reasons, as well as the subject of such instructional design at a higher educational institution is highlighted.

It is substantiated that the content of the instructional design of the professional agency of future primary education teachers in a higher educational institution envisages: instructional design or creating a project of primary education teacher's agency, finding out its characteristic properties, problem organization of theoretical and practical thinking of pedagogical researchers and future teachers, as well as their activities.

It is determined that the design of the professional agency of future primary education teachers in the course of their professional training includes the following stages: conceptual stage, modeling stage, designing and technological preparation.

The task is developed of designing activity of pedagogical researchers in what concerns designing the professional agency of future primary education teachers in the course of their professional training, in particular, the development of a well-ordered structure of data gathering, a clear definition of organizational, financial, technological, social and environmental problems which arise at different stages of implementation of a pedagogical project, assistance with competent decision-making as to the expediency of use of resources for the implementation of a pedagogical project.

Key words: designing, instructional design, task, pedagogical researcher, primary education teacher.